॥ शौनकउवाच ॥ जरत्कारुरितिख्यातो यस्त्वया सूतनन्दन । इच्छामि तदहं श्रोतुं ऋषेस्तस्य महात्मनः । १९५५
किं कारणं जरत्कारोर्नामैतत्प्रथितं भुवि । जरत्कारुनिरुक्तिं त्वं यथावद्वक्तुमर्हसि ।
॥ सौतिरुवाच ॥ जरेतिक्षयमाऊर्वे दारुणं कारुसंज्ञितं । शरीरं कारु तस्यासीत्तस्य धीमाञ्छनैः शनैः ।
क्षपयामास तीव्रेण तपसेत्यत उच्यते । जरत्कारुरिति ब्रह्मन् वासुकेर्भगिनी तथा ।
एवमुक्तस्तु धर्म्मात्मा शौनकः प्राहसत्तदा । उग्रश्रवसमामन्त्र्य उपपन्नमिति ब्रुवन् ।
॥ शौनकउवाच ॥ उक्तं नाम यथापूर्व्वं सर्व्वं तच्छ्रुतवानहं । यथा तु जातो ह्यास्तीक एतदिच्छामि वेदितुं । तच्छ्रुत्वा वचनं तस्य सूतः प्रोवाच शास्त्रतः । १९६०
॥ सौतिरुवाच ॥ सन्दिश्य पन्नगान्सर्व्वान्वासुकिः सुसमाहितः । स्वसारमुद्यम्य तदा जरत्कारुमृषिं प्रति ।
अथ कालस्य महतः स मुनिः शंसितव्रतः । तपस्यभिरतो धीमान्स दारान्नाभ्यकाङ्क्षत ।
सतर्द्धरेतास्तपसि प्रसक्तः स्वाध्यायवान्वीतभयः कृतात्मा । चचार सर्व्वां पृथिवीं महात्मा नचापि दारान्मनसा प्यकाङ्क्षत ।
ततोऽपरस्मिन्संप्राप्ते काले कस्मिंश्चिदेव तु । परीक्षिन्नाम राजासीद्ब्रह्मन्कौरववंशजः ।
यथा पाण्डुर्म्महावाहुर्द्धनुर्द्धरवरो युधि । बभूव मृगयाशीलः पुराऽस्य प्रपितामहः । १९६५
मृगान् विध्यन्वराहांश्च तरक्षून्महिषांस्तथा । अन्यांश्च विविधान्वन्यांश्चचार पृथिवीपतिः ।
स कदाचिन्मृगं विद्ध्वा बाणेनानतपर्व्वणा । पृष्ठतो धनुरादाय ससार गहने वने ।
यथैव भगवान्रुद्रो विद्ध्वा यज्ञमृगं दिवि । अन्वगच्छद्धनुष्पाणिः पर्य्यन्वेष्टुमितस्ततः ।
नहि तेन मृगो विद्धो जीवन्गच्छति वै वने । पूर्व्वरूपन्तु तच्चूर्णं सोऽगात्स्वर्गगतिं प्रति ।
परीक्षितो नरेन्द्रस्य विद्धो यन्नष्टवान्मृगः । दूरं चापहृतस्तेन मृगेण स महीपतिः । १९७०
परिश्रान्तः पिपासार्त्त आससाद मुनिं वने । गवां प्रचारेष्वासीनं वत्सानां मुखनिःसृतं ।
भूयिष्ठमुपयुञ्जानं फेनमापिबतां पयः । तमभिद्रुत्य वेगेन स राजा शंसितव्रतं ।
अपृच्छद्धनुरुद्यम्य तं मुनिं चुक्रुधान्वितः । भो भो ब्रह्मन्नहं राजा परीक्षिदभिमन्युजः ।
मया विद्धो मृगो नष्टः कच्चित्तं दृष्टवानसि । स मुनिस्तं तु नोवाच किञ्चिन्मौनव्रते स्थितः ।
तस्य स्कन्धे मृतं सर्पं क्रुद्धो राजा समासजत् । समुत्क्षिप्य धनुष्कोट्या सचैनं समुपैक्षत । १९७५
न स किञ्चिदुवाचैनं शुभंवा यदिवाऽशुभं । स राजा क्रोधमुत्सृज्य व्यथितस्तं तथागतं । दृष्ट्वा जगाम नगरमृषिस्त्वासी तथैव सः ।
नहि तं राजशार्दूलं क्षमाशीलो महामुनिः । स्वधर्म्मनिरतं भूपं समाक्षिप्तोऽप्यधर्षयत् ।
नहि तं राजशार्दूलस्तथा धर्म्मपरायणं । जानाति भरतश्रेष्ठस्तत एनमधर्षयत् ।
तरुणस्तस्य पुत्रोऽभूत्तिग्मतेजा महातपाः । शृङ्गी नाम महाक्रोधो दुःप्रसादो महाव्रतः ।
सादरं परमासीनं सर्व्वभूतहिते रतं । ब्रह्माणमुपतस्थे वै काले काले सुसंयतः । १९८०
स तेन समनुज्ञातो ब्रह्मणा गृहमेयिवान् । सखोक्तः क्रीडमानेन स तत्र हसता किल ।